

Από τη ΜΑΡΙΑ ΜΑΡΑΓΚΟΥ

Η μηχανή της ποίησης και οι Ρώσοι διεθνείς συλλέκτες

Στη Θεσσαλονίκη συναντώνται δύο διεθνή project με τη συνδρομή του Art Box και τη φιλοξενία της 2ης Μπιενάλε. Πρόκειται αφ' ενός για το φιλόδοξο σχέδιο του καλλιτεχνικού διευθυντή της 53ης Μπιενάλε Βενετίας Daniel Birnbaum «Making Words» και αφ' ετέρου για την παρουσίαση μέρους της συλλογής του Stella Art Foundation, με επιμέλεια της Θάλειας Στεφανίδου, στο Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τράπεζας. Και οι δύο παραγωγές έχουν τη στάμπα της ελληνορωσικής φιλίας, αλλά και τα διαπιστευτήρια του νέου ρωσικού κεφαλαίου που επιχειρεί να διαμορφώσει -και εύκολα το κάνει- ένα προφίλ στη σύγχρονη τέχνη.

Το ολόγκλαν του Birnbaum «Η ποίηση φτιάχνει κόσμο» και η ευφυής πρότασή του να συμμετέχει η ποίηση και το εικαστικό περιβάλλον της ως ισχυρή συμμετοχή στην κεντρική έκθεση της φετινής Μπιενάλε στη Βενετία είχε ατυχήσει για λόγους πρακτικούς, τούτέστιν με τη σύνδεση των γεγονότων με τον ανοιχτό χώρο.

Η ποίηση δύσκολα κερδίζει ακροατές-θεατές στο πολύβουο πλήθος των εγκαίνιων, αλλά και το περιβάλλον-robots machine και οι προβολές της Γιούλας Χατζηγεωργίου στο ισχυρό φως του Ιουνίου ακυρώθηκαν. Αντίθετα στη Θεσσαλονίκη, μια δεύτερη στάση της μηχανής της ποίησης μετά τη Βενετία λεπούργησε εξαιρετικά και ως περφόρμανς-ανάγνωση από την πλευρά των Ρώσων, των Κυπρίων, των Ελλήνων ποιητών και ως εικαστική παρουσίαση των καλλιτεχνών Igor Makarevich-Elena Elagina (γλυπτική εγκατάσταση) και της Γιούλας Χατζηγεωργίου, όπου οι προβολές κινήθηκαν ευανάγνωστα σε σχέση με τον ήχο της δια-δράσης και τα βίντεο απλώθηκαν και λεπούργησαν εξαιρετικά, στις Αποθήκες του λιμανιού.

Εκπληξη

Με έναν τρόπο, η όλη παρουσίαση είχε το στοιχείο της έκπληξης, παρά το γεγονός ότι το παρακολουθήσαμε για δεύτερη φορά, με την άποψη ότι ακούγαμε τους ποιητές καθαρά σε ένα ήσυχο περιβάλλον, παρατηρούσαμε τις εκφράσεις τους και βέβαια, διαβάσαμε τα έργα και τις προβολές.

Όσο για τη μεγάλη έκθεση των Ρώσων, και όχι μόνο, καλλιτεχνών, στο MIET που συνεχίζεται έως τον Νοέμβριο, δημιουργεί έκπληξη,

Το πορτρέτο της Stella από τον Alex Katz

αλλά και δίνει κλειδιά ανάγνωσης και εκπαίδευσης σε πολλά επίπεδα.

Το Stella Art Foundation είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που ιδρύθηκε το 2004 από τη συλλέκτρια Stella Kesaeva για την προβολή των Ρώσων καλλιτεχνών, αλλά και τη σύσταση ενός μουσείου σύγχρονης τέχνης στη Μόσχα. Η κυρία Kesaeva, ως σύζυγος του ζήλουτου Ρώσου, δραστηριοποιείται σε ολόκληρη την Ευρώπη μέσω της συλλογής της την οποία έχει παρουσιάσει στη Βιέννη και τη Βενετία ήδη με προοπτική τη συνέχεια. Είναι μια καλή συλλογή που παράγει εθνικό έργο, αφού οργανώνει το πλαίσιο της στη σύνδεση των έργων των Ρώσων καλλιτεχνών με τους διεθνείς συναδέλφους τους, αλλά και υπερασπίζεται την ιστορική συνέχεια της παράδοσης των κονστρουκτιβιστών.

Η δουλειά της Θάλειας Στεφανίδου, υποδειγματική ως προς την επιλογή και τη σύνταξη των εικόνων στον χώρο, με κεντρικό άξονα το πορτρέτο της Stella από τον

Alex Katz και επιμέρους άξονες ένα πορτρέτο μιας Αλικής ή Δολίτα του καλλιτέχνη Oleg Kulig, αλλά και τη φωτογραφία δύο γυναικών αγαλμάτων ιδωμένων από πίσω, του

Έργο του Igor Makarevich

γνωστού Ρώσου καλλιτέχνη Andrey Monastyrsky.

Η έκθεση μπορεί να μιλά ειρωνικά για το κλέος ενός παρελθόντος, με τις εικόνες των φύλλων μιας εφημερίδας και τα σχέδια του Vagrich Bakhtaryan στη σειρά «Η Ρωσία ερείπει», να δημιουργεί στο απόλυτο κόκκινο περιβάλλον του αίματος και των ομαδικών τάφων, να μιλά για το σήμερα με τρόπο οκωπτικό, μέσα από έργα των Nikita Alexeev, Eugenia Emets, Alexandra Galkina, αλλά και να βρίσκει τις φανερές ή υπόγειες σχέσεις του έργου του Kossuth με εκείνο του Ρώσου Alexey Buldakov.

Δωμάτιο με μνήμες

Το ζεύγος των Ρώσων καλλιτεχνών Igor Makarevich-Elena Elagina δημιουργεί ένα δωμάτιο με μνήμες κοντά σε εκείνα των δημοφιλών και στη Δύση Ilya και Emilia Kabakov, ενώ ο Robert Mapplethorpe βρίσκει την αντιστοιχία του στη νέα γενιά των Ρώσων καλλιτεχνών.

Η έκθεση υπερασπίζεται την τέχνη, αλλά και την επιλέγει σε σχέση με ζητήματα κοινωνικά και πολιτικά που απασχολούν. Έχει, για παράδειγμα, πολύ ενδιαφέρον να παρατηρεί κανείς το τραγικό έργο του Dimitry Tsvetkov «Chanel», ένα στρατιωτικό πανωφόρι με παράσημα τοποθετημένο ως είδος υψηλής ραπτικής και να το διαβάσει μέσα από τις σημειώσεις που έχει η λέξη στον κόσμο της Δύσης και εκείνον της Ρωσίας. Εμείς όλοι σκεφτόμαστε την Κοκό Σανέλ και τις δημιουργίες της, φαντάζομαι και οι σύγχρονοι Ρώσοι επίσης, με τη διαφορά ότι σανέλ στα ρωσικά σημαίνει και στρατιωτικό πανωφόρι. *

ΕΔΩ ΚΙ ΕΚΕΙ

ΟΤΙ θα έχουμε μέσα στην εβδομάδα υπουργό Πολιτισμού είναι βέβαιο.

ΟΤΙ θα προκειται για πρόσωπο σοβαρό δεν είναι καθόλου βέβαιο. **ΔΕΝ** φτάνει που οι δημοσιογράφοι αστέρες ούτε που αναφέρουν τη λέξη πολιτισμός (εκείνο το πρόσφατο περί πολιτικού πολιτισμού εννοεί απλώς να μην πέφτουν μπουινίες στα παρόδουρα), έχουμε και τα κόμματα (εκείνο της μεγάλης πλειοψηφίας, τουλάχιστον) που δεν βγάζουν μιλιά. Κοκνή κοκώς, την τελευταία στιγμή έφτιξον εκ των ενόντων κάποιο πρόγραμμα στο ΠΑΣΟΚ (κάτι που λέει ότι κάποιοι κόβει δροί τηλεφωνούσαν στο Ίδρυμα Μελίνα Μερκούρη για πληροφορίες), κακνή κοκώς στήθηκε και στον Ισάκ ο συζήτηση με τη Λούκα. **Ας** είναι.

ΕΚΕΙΝΟ που καθόλου δεν μας καλάνει είναι ότι οι ΠΑΣΟΚοι, πάντα, κάτι κάπου έχουν ακούσει, υπάρχει και ένα κολό έως όριστο παρελθόν (Μελίνα, Μπένος, Μικρούτσικος, Πάγκαλος, Βενιζέλος) που υπόσχετοι, τουλάχιστον, κοινό νου και κολή αγωγή. Γιατί, πέντε χρόνια με τη Ν.Δ., ο πολιτισμός κακοπάθησε. Και εμείς μοζι του.

ΕΣΕΙΣ πήγατε βόλτο στο τετράγωνο Β. Σοφίας, Ριζάρη, Β. Γεωργίου, Β. Κωνσταντίνου και Ρηγίλλης με τις φωτογραφικές σας μπλενές; Αν όχι, δεν εντοπίσατε το μονοπάτι που δημιουργεί ένα νέο δημόσιο χώρο και προτείνει την επανοδιατύπωση ενός συλλογικού τρόπου ζωής (ορόμοδο Αστικά Κενά). Και αν η παραπάνω πρόταση με νύστωξε, η άλλη με την εκδρομή στην Πόρνηθα με κέντρισε. **ΜΗΠΩΣ** χρειάζομαστε καθαρό αέρα, πότε πότε; Ομοδικώς, βέβαια, για αντίσταση στις επιπλοκές που μπορεί να φέρει το οξυγόνο στο κεφάλι μας.